

Schrijftalent gezocht!

In deze uitgave is plaats gemaakt voor een gastcolumn. Ditmaal maakt een dierenarts ons deelgenoot van zijn overpeinzingen.

De redactie daagt andere lezers uit om ook een column te schrijven voor de Militaire Spectator. De keuze van het thema is vrij, maar het moet wel passen binnen de formule van het blad. Voorwaarde voor plaatsing is dat de redactie uw boodschap relevant acht voor de lezers. Verder moet uw verhaal in niet meer dan

duizend woorden voor het voetlicht worden gebracht. U kunt uw bijdrage sturen naar de bureauredactie (zie colofon). Wij zijn erg benieuwd wie zich geroepen voelt om te reageren. Uiteraard zijn we ook nieuwsgierig naar de thema's die u onder de aandacht van de lezers wilt brengen. Uw bijdrage wachten we dan ook met belangstelling af.

De hoofdredacteur

Overpeinzingen van een dierenarts

kolonel (R) drs. B.A. Steltenpool, dierenarts

Onlangs woonde ik als reservist het 55-ste Internationaal Militair Veterinair Symposium bij. Enkele jaren geleden heb ik contact gelegd met de militaire dierenartsen van de VS en andere NAVO-partners, waarop een uitnodiging voor dit jaarlijks congres volgde. In meer dan vijftig jaar was ik de eerste Nederlander die het symposium bijwoonde.

Dat bevreedde mij toen wel. Veel krijgsmachten, en in ieder geval alle NAVO-partners, hebben beroepsdierenartsen (veterinaren) in dienst. Nederland, met zijn wereldberoemde opleiding diergeneeskunde te Utrecht en zijn actieve expeditionaire krijgsmacht, niet één. Sinds 9/11 hebben de meeste NAVO-partners het aantal militaire veterinaren uitgebreid. Bij ons houdt het op bij een enkele reservist, actief op slechts een klein stukje van het brede vakgebied van de dierenarts.

In onze technologisch hoogstaande strijdkrachten blijkt steeds weer dat oude kennis en ervaringen hun nut bewijzen. Zo kijken we naar oude counterinsurgency-doctrines van het K.N.I.L., moet iedere militair weer allereerst kunnen vechten (*'Every soldier a rifleman'*) en

is de aloude konvoovaart van stal gehaald om piraterij te bestrijden.

Ook binnen de diergeneeskunde is kennis en ervaring aanwezig die voor een strijdmacht van belang is. Zeker als deze expeditionair optreedt binnen het 3-D concept (*Defence, Diplomacy and Development*) en in een asymmetrisch conflict is verwickeld.

Hoewel de onwetenden roepen: 'We hebben toch geen paarden meer, wat moeten we met dierenartsen?', leren de feiten anders. Zo gebruiken de Britse en Amerikaanse Special Forces weer lastdieren om hun voorraden op lange voetpatrouilles te dragen. De Israëli's hebben lama's ingezet bij hun strijd tegen Hezbollah en in een tijd van bezuinigingen breidt de Duitse Bergbrigade haar paarden-capaciteit met vijftig procent uit.

In moeilijk terrein en op hoogtes waar helikopters niet uit de voeten kunnen, bewijzen paarden en muilieren hun effectiviteit. Maar ook bij het ceremonieel en tradities vervullen paarden een onvervangbare rol. Een andere viervoeter die veelvuldig militair

wordt ingezet, is de hond. De VS, het Verenigd Koninkrijk en anderen zien de *military working dog* (MWD) als onmisbare schakel in de bestrijding van bembommen (IED's). Hun aantal is verdubbeld sinds 2001! Ook bewaken kan de hond prima. Dat doet hij 24 uur per dag. 's Nachts en bij mist. Hij vervangt tot acht militairen en hoeft niet mee te roteren. Bij rellen en oploophjes kun je hem als *less lethal weapon* goed gebruiken om de orde te bewaren. Hij vindt verborgen wapens en munitie en speurt naar bommenleggers. Als *scout dog* mee op patrouille waarschuwt hij voor hinderlagen. Hij verkent landingszones grondig in zeer korte tijd. Als *attack dog* haalt hij in het donker gewapende Taliban uit quala's en aan de poort onderzoekt hij iedere binnenkomende lading terdege.

Gevechtseenheden en hun commandanten van Britse para's en Amerikaanse mariniers in Afghanistan willen niet meer zonder honden op patrouille. En dat is niet om te aaien.

De geschiedenis leert ons, dat het grootste verlies aan gevechtskracht optreedt als gevolg van ziekten, zogeheten *non-battle injuries*. Hier heeft de veterinaire een belangrijke taak. Zo is ongeveer tachtig procent van de nieuwe ziekten (*emerging diseases*) afkomstig van dieren of overdraagbaar van dier op mens. Mexicaanse (varkens-)griep, kippengriep, West Nijl-virus, Leishmania, Rift Valley-fever, ziekte van Lyme of Q-koorts, om er maar een paar te noemen. Bij bestrijding, én detectie, is de dierenarts een onmisbare schakel. Ook oude bekenden als tuberculose, brucellose (Maltakoorts) en hondsdolheid (jaarlijks 55.000 dodelijke slachtoffers wereldwijd) komen we op uitzending weer tegen.

En wat voor besmettelijke (dier-)ziektes brengen we mee terug van uitzending? Wat kunnen daar de economische gevolgen van zijn? Nederland als nummer twee of drie op de wereldranglijst van agrarische exporteurs houdt hier toch wel rekening mee? Dit alles bestrijden zonder diergeneeskundige kennis is als kies-

pijn behandelen zonder tandarts; het gaat misschien wel, maar echt lekker is anders.

Voedselveiligheid en hygiëne zijn twee andere traditioneel veterinaire aandachtsgebieden. In het buitenland worden hpg-ers (hygiëne en preventieve geneeskunde) opgeleid door dierenartsen. Ze werken onder supervisie van dierenartsen. De dierenarts heeft de academische achtergrond, schat de risico's van flora en fauna in, de risico's van lokale eetgelegenheden of toeleveranciers, drinkwater, et cetera. Hij vertaalt dit naar *medical intelligence* en is adviseur, sparringpartner of vraagbaak voor de hpg-ers en commandanten.

Bovenstaande speelt ook binnen het 3-D concept. In onderontwikkelde samenlevingen speelt veeteelt vaak een heel belangrijke rol. Gezonde dieren zorgen voor veilig voedsel zoals vlees, eieren, melk en kaas. De volgende one-liner spreekt voor zich: '*Once the heard is dead, people will soon follow*'. En:

'Nieuwe kinderen zijn zo gemaakt,
maar een nieuwe koe heb ik niet zomaar'

Daarnaast zijn dieren nogal eens de enige vorm van transport, van trekkracht, van vervoer. Bij CIMIC en militaire VetCaps (*veterinary community assistance program*) spelen dierenartsen daarom een belangrijke rol.

The ability of a nation to agriculturally provide for it's people is a large factor in the success of any nation-building.

Al met al genoeg werk voor een militaire dierenarts. En dit alles doet Nederland met anderhalve reservist.

Het lijkt erop dat onze krijgsmacht alleen dierenartsen nodig heeft om de beren op de weg gezond te houden. ■